

№ 31
РТТ/119

Цена 92

Година XXIX

Септембар 1909.

Свеска 1.

УЧИТЕЉ

ПЕДАГОШКО-КЊИЖЕВНИ ЛИСТ

ОРГАН УЧИТЕЉСКОГ УДРУЖЕЊА У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ
И СВИХ СРПСКИХ УЧИТЕЉА

Година 1909—10

УРЕДНИК

Мих. М. Станојевић

УЧИТЕЉ У БЕОГРАДУ.

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У НОВОЈ ШТАМПАРИЈИ — „ДАВИДОВИЋ“

ЉУБ. М. ДАВИДОВИЋА.

1909.

САДРЖАЈ 1. СВ. „УЧИТЕЉА“ ЗА 1909-10.

— СЕПТЕМБАР 1909 ГОД. —

СТРАНА

Чланци и расправе.

Закон о народним школама и његово извођење	1
<i>М. В. Појовић.</i> Немамо наставника	16
<i>М. Крстић.</i> Цирих. Учитељ као васпитач	19

Из психологије

<i>Јов. Ђ. Јовановић,</i> проф. Осећаји укуса, мириса, додира температура и покрета	30
---	----

Из школе и за школу.

<i>Вујица Пејковић.</i> Ћићевац Букварска припрема	48
--	----

Хроника

Распис Министра Просвете о осувствима учитељским	54
--	----

Дописи . . . . .

56

Књижевни преглед.

<i>Софроније Симић,</i> проф. Ж. Учит. Школе. Методика познавања облика по најмодернијим методичарима	61
в) књижевне БЕЛЕШКЕ	70

Белешке	73
-------------------	----

Просвета у Српству и Словенству	81
---	----

Поуке и обавештења	84
------------------------------	----

Учитељско Удружење	86
------------------------------	----

Некролог	88
--------------------	----

САДРЖАЈ

УЧИТЕЉА

За 1909|10 школску годину

Година XXIX

СВ. 1—10

РЕДАКЦИОНИ ОДБОР:

Светислав Поповић, учит. у Београду.
Милутин Станковић, учит. у Београду.
Мих. Стевановић, учит. у Београду.
Крста Јонић, учит. у Београду.

УРЕДНИК

Мих М. Станојевић

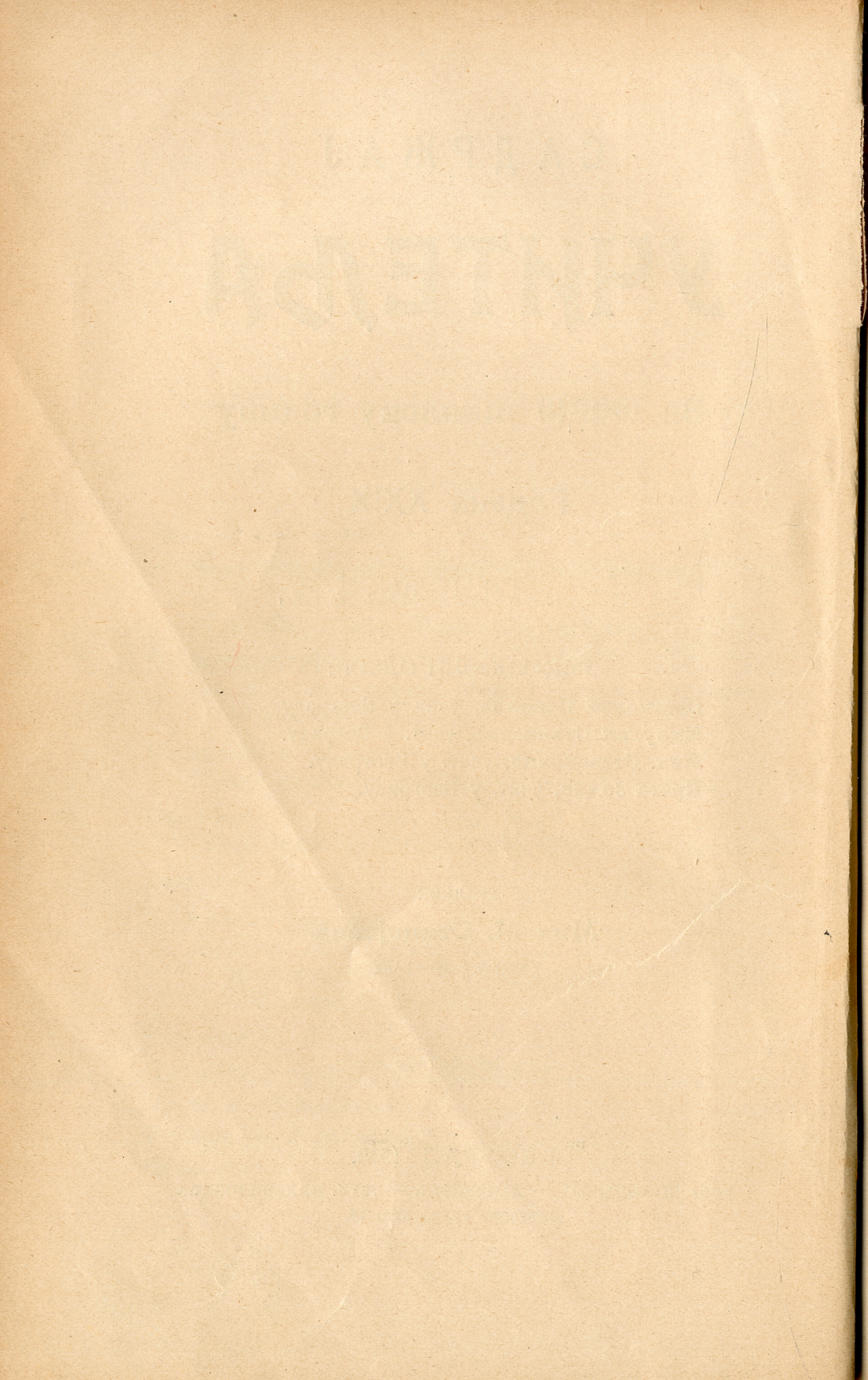
УЧИТЕЉ У БЕОГРАДУ

БЕОГРАД 1910.

НОВА ШТАМПАРИЈА — ДАВИДОВИЋ — ЉУБ. М. ДАВИДОВИЋА
Дечанска улица бр. 14.

Сарадници „Учитеља“ за ову годину

1. Миливоје Поповић, начелник министарства просвете.
2. Сретен Ацић, управитељ Учитељске Школе.
3. Д-р Стеван М. Окановић, проф. Учит. Школе и хонорарни професор педагогике на Универзитету.
4. Д-р Паја Радосављевић, проф. педаг. на Универ. Њујоршком.
5. Јован Миодраговић, професор у пензији.
6. Софроније Симић, проф. Учитељске Школе.
7. Јован Ђ. Јовановић, проф. Учитељске Школе.
8. Емило Цветић, проф. Учитељске Школе.
9. Андра Гавриловић професор из Београда.
10. Д-р Јован Максимовић, проф. III београдске гимназије.
11. Илија Ђукановић, проф. I беогр. гимназије.
12. Петар А. Илић, проф. из Крагујевца.
13. Милан К. Петковић, проф. из Крагујевца.
14. Свет. А. Петровић, професор из Београда.
15. Живко Јовановић, учитељ „ „
16. Милисав Марковић, суплент Учитељске Школе.
17. Михаило П. Милошевић, учит. у Београду.
18. Петар Лукић, учит. у Београду.
19. Ђорђе Којић, учит. у Београду.
20. Мих. М. Станојевић, учитељ у Београду.
21. Васа А. Симић, учит. из Београда.
22. Крста Јонић, учитељ у Београду.
23. Милутин Станковић, учит. у Београду.
24. Светислав Поповић, учит. у Београду.
25. Милан В. Поповић, учит. у Лесковцу.
26. Вујица Петковић, учит. у Ћићевцу.
27. Драг. Михаиловић, учит. у Закути.
28. Станоје Мијатовић учит. у Пољни.
29. Тома С. Костић, учит. у Брзану.
30. Ана М. Станојевићева, учит. у Осипаоници.

31. Јован Јанковић, учит. из Шапца.
  32. Јулија Петковићка, из Уциња.
  33. Милорад Вујанац, учит. у Смедереву.
  34. Милан Рабреновић, учит. у Табановићу.
  35. Сретен Динић, учитељ у В. Шиљеговцу.
  36. Мих. Д. Максимовић, учит. у Ваљеву.
  37. Јован М. Поповић, учит. у Багрдану.
  38. Марко Крстић студ. филос. у Цириху.
  39. Јов. Ж. Јовановић, студ. фил. у Београду.
  40. Драг. Јовановић, чин. мин. просв. у Београду.
  41. Драг. Шундерић " " " "
  42. † Јован Максимовић, учит. у Београду.
-

Чланци и расправе.

	Страна
Закон о народним школама од уредника	1
Немамо наставника од М. В. Поповића	16
Учитељ као васпитач од М. Крстића	19
Осећаји укуса, мириса, додира, температуре и покрета од Јов. Ђ. Јовановића проф.	39
Вршиоци дужности шк. надзорника од уредника	89
Пред новом слободном школом од И. Горбунова у преводу Др. Јов. Максимовића проф.	153
Наше школе у Источној Србији од проф. Соф. Симића	165
Школски вртови и школе у врту од Ане М. Станојевићеве учитељице	171
Организација рада. Од Жил Пеја — Прев. С. П.	241
Из области социјалне психологије од Јаковенка с руског прев. Пет. М. Илић проф.	257
Потребне и непотребне науке од Л. Толстоја превео Др. Јов. Максимовић проф.	321
Дидактичко методичке напомене у предавању појединих наст. предмета од М. Рабреновића	338
Учитељство — себи од М. В. Поповића учит.	409
У чем је главни задатак учитељев од Л. Толстоја с руског прев. Др. Јов. Максимовић проф.	418
Растанак с школом од Јов. Миодраговића проф.	497
Пансионат за учит. децу од Петра Лукића учит.	518
Учитељ као културни радник од Сретена Динића учит.	522
Ко треба да пројектује закон нар. школама од Јов. М. По- повића учитеља.	609
Мисли Елене Кеј о васпитању од Др. Јов. Максимовића проф.	618
Слике с васпитног гледишта од Софије Бизи Албини. С та- лијанског прев. Јул. Љ. Петковића	622
Нешто из Методике Рачунице од Милут. Станковића	754

Историја педагогике.

Непознати Песталоци од Р. Сајдла у прев. Ј. Јовановића ст. фил.	440
---	-----

Педагошки преглед и школ. кретање у свету.

Савез за школ. реформу од Е. Мојмана у прев. М. Ј. П.	728
Народне школе у француској од Кр. Јонића учит.	370

Из школе за школу.

Букварска припрема од В. Петковића учит.	48
Почетно цртање од Драг. Михаиловића уч.	105
О једнообразном одржавању реда у школи од Јов. Јанковића учитеља	175
Један образац формулара за школ. надзорнике од М. Рабровића	275
Предавање о броју 5 од † Јов. Максимовића учит.	355
Писмени састави у основ. школи од Св. С. Поповића учит.	547
Једно предавање из геом. облика од Васе Симића учитеља	658
Једно предавање из рачуна: „Правило тројно“ од Мих. Максимовића учит.	468

Из школске администрације.

Школска преписка од М. Вујанца учит.	456
--	-----

Прилози за историју наших школа.

Јагодинска осн. школа од 1850 г. Е. Цветић проф.	183
--	-----

Наши заслужни просветници.

Димитрије Владисављевић стари српски учит. од Анд. Гавриловића проф.	363
Димитрије Путниковић од Ср. Аџића	714
Јован Максимовић од Д.	804

Просвета у Српству и Словенству.

Црна Гора — Хрватска — Босна и Херцеговина — Бугарска	219
Стара Србија — Далмација — Српство у Угарској — Хрватска и Славонија — Крањска — Бугарска Русија	302
Општи преглед на просвету у Српству и Словенству: 1. Руси, 2. Пољаци, 3. Чеси, 4. Бугари, 5. Словаци, 6. Словенци, 7. Хрвати, 8. Лужички Срби.	569

Хроника.

Распис Министра просвете о осувима учитељским од уредника	54
Распис Министра просвете о усавршавању учит., од Драг. Михаиловића	118
Распис од набављ. шк. потреба, од Мил. Станковића учит.	

Поуке и обавештења.

1. Једно решење г. Мин. просвете о периодској повишици учитеља који су служили по ранијим законима а по овом новом ступили понова у службу	84
--	----

	Страна
2. Одлука Државног Савета о отпуштању учитеља г. П. Тасића	141
3. Одлука Државног Савета о примени чл. 29. зак. о нар. школама на учитеље који су били учитељи пре ступања у живот сад. закона о нар. школама	142
4. Одлука Државног Савета поводом оглашавања учитељ. места за упражњено	231
5. Решење Државног Савета по коме Министар нема права да ништи ни своје нити својих претходника одлуке	309
6. Решење Државног Савета по коме Министар просвете нема права да кажњава учитеље премештајем по казни већ само по чл. 52. зак. о нар. школама	310
7. Решење Државног Савета по коме Министар нема права да кажњава учитеље за расправљање својих ствари преко новина	310
8. Има ли удата учитељица право на станарину? Мишљење П. Јов. учитеља	396
9. Одлука Државног Савета којом се поништава решење Министра просвете због неурачунавања приправничких година службе кад приправник-ца није имао плате	686
10. Одлука Државног Савета којом се поништава распис Министра просвете због одузимања станарине оболелим учитељима	685

Дописи.

Загреб 17. авг. 1909. г., од М. В. П.	56
Велико Орашје 20. марта 1910.	780

Ковчежић.

Из СТРАНИХ ЧАСОПИСА:

О религиозном васпитању од Л. Толстоја, прев. Дг. Ј. М.	130
Школе под ведрим небом, Уметничке школе за ученике народних школа, кинематограф као васпитно средство за прввозну децу у Угарској М. П.	597—600
Васпитање ненормалне деце у Швајцарској осн наставе у Европи, — (Revue pédagogique) Једна необична школ. установа (Die Deutsche Schule), Играње и забава деце зими у чистом ваздуху („Češki učitelj“)	786

Преглед наставних средстава.

Проекциони апарат за школу, од А. Станојевићеве учит.	741
---	-----

Књижевни преглед.

а) О СРПСКИМ И ХРВАТСКИМ КЊИГАМА.

РЕФЕРАТИ:

Методика познавања облика, од С. Симића проф., реф. Ил. Букановића проф.	61
Буквар, од М. Косановића, реф. Мил. Вујанца учит.	197
Културна лига, говор Саве Урошевића ректора Универзитета, реф. Ст. Мијатовића	295
Педагогијска књижица. Уређује Милан Шевић проф., реф. Ђ. С. Којића учит.	473
Ризница, приче за децу. од Ј. Миодраговића, реф. Драг. Михаиловића учит.	556
Uzgoj čovjeka borca од Trstenjaka, реф. Драг. Михаиловића учит.	

б) О СТРАНИМ.

Die Entwicklung der Zeichnerischen Begabung. Kerschensteiner, реф. Dr. П. Радосављевића	121
---	-----

КРАЋИ ПРИКАЗИ.

А.) СРПСКИХ И ХРВАТСКИХ КЊИГА

Напредак књижица за срп. омладину спремио Јов. П. Јовановић	70
Uvod u Ekzperimentalnu Psihologiju од Dr. P. Radosavljevića	71
Uzgoj čovjeka borca D. Trstenjaka	71
Књиге књижевне задруге 71—72.	
Васпитачеве забелешке од Срет. Ацића реф. м.	207
Школски лист за 1910 г.	210
Српске народне игре од Ст. М. Мијатовића	301
Карта Босне и Херцеговине од Р. Дединца прик. Ст. М. М. Српска школа, која излази у Скопљу	567
Из царства мрака од Срет. Динића	567
Педагошки листови и часописи српски	567—568
Часописи које издаје Савез југо-слов. учитељ. друштва у Љубљани	568
Народне Новине уредн. Ж. Дачић	568

Б.) СТРАНИХ

<i>Naturgeschichte für einfache Schulverhältnisse</i> von H. Schmidt	72
<i>Pflanzen und Tierkunde</i> für die unteren Klassen mehrklassigen Schulen von F. Sfeinweller	72
<i>Psychologie und Anatomie</i> des Menschen v. Riemtz — Gerloff	123
<i>Handbuch der Ernährungskunde</i> zum gebrauch in Schule und Haus von A. Sladeczek	123

	Страна
<i>Das Plankton als Gegenstand der naturkundlichen Unterweisung in der Schule</i>	124
<i>Das Süprvoasser — Plankton</i> — од истога	124
Библиотека слободног васпитања образовања и заштите деце	211
<i>Das Selen der Pflanzen</i> von P. Säurich	213
<i>Anatomische Wandtafeln</i> von F. Frenkcl	210
Педагошки годишњаци и часописи у Немачкој од Дг. Ст. Ок.	384
Немачки учитељ. листови од Дг. Ст. Ок.	570

В.) КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Из домена педагогике Д. Р. Михаиловић и Драг. Филиповић	211
Мисли о васпитању нап. Д. Јовичић	211
Наши поморци од Б. Ђаје	211

Једна педесетогодишњица (Učiteljcki Tovarish) Философија реонире у херб. школи од О. Флигела прев. Дг. Ст. Окановић — Ризница, приче за децу од Ј. Миодраговића — Општа Методика или Дидактика за учитеље од П. Терзина — Из области примењене педагогике у нас од Т. Маринковића — Дечји свет Ђ. Д. Ранчић — Духовни основи живота од Вл. Соловјева — Манџурке написао Т. Маринковић учит. — Звездице, написала Јелена Маринковића. Пољопривредни календар за 1910 г. Просвета календар за 1910 г. Историја Срп. Народа за III и IV р. осн. шк. у Босни. — Мала научна библиотека. — Педагошко искуство од Дг. В. Бакића	380—384
---	---------

Код ујка—доктора на селу од др. М. Окер. Блома, прев. Ј. Јанићка учит.	482
--	-----

О аперцепцији од Дг. К. Ланге а у прев. Ал. Марића	569
Основи емп. психологије Дг. Бр. Петронијевић	569
Краљевић и просјак од Марк Твена у прев. Мих. Стевановића	569
Један лист из литер. наставе од М. Јанков. учит.	569
Наши педагошки листови у унутрашњости	570

КРИТИКА И ПОЛЕМИКА

Критика на предавање о броју 5 од Ђ. Којића учит.	668
Одговор на реферат М. Вујанца од М. Косановића учит.	676

НЕКРОЛОЗИ.

Петар Јовановић учит. у пензији из Шапца	88
Перо Костић—Кујунџић	497
Кузман Миловановић	496
Стеван Самарџић	712

Листак (Белестристика).

Школа на „Школи“ од Ст. М. Мијатовића	149
Учитељ на послу од Е. Амичиса превео Св. Поповић	151
Један разговор од Мил. Станковића	319
Човек у футроли од А. Чехова прево. Др Ј. Макс.	703

Музикалије.

Прилог Ускршњој свесци за март и април.

Гугуфче,	} од Б. Јоксимовића
Јединица ћерка	
Прелеће	
Ране моје од Ј. Маринковића	

Белешке.

- У 1 св.** *Крећане учитељских друштва* (скупштина срп. учит. ковикта у Н. Саду. — Савез словен. учит. друштава у Аустрији. — Скупштина савеза хрв. учит. друштава. Главна скупштина хрватског и пед. књиж. збора. Скупштина штајерских учитеља. Руска учит. скупштина.) *Разне вести*. (Нови школски надзорници. — Добротвор Учит. Удружења. — Код г. Министра просвете. — Педесетогодишњица „Nаретка“. — Два неједнака извештаја. — Управа Учит. Удружења и стање Учит. Удружења на дан 30. јуна т. г. — Отварање гимназија. — Једна двадесетпетогодишњица.) . . . . . 73—81
- У 2 свесци** *Крећане учитељ. друштва*. (Словеначка учител. скупштина у Марибору). *Домаће вести* (Нов министар просвете. — Једна лепа манифестација. — Школски надзорници. — Отварање нове учител. школе. — Зашто се не износи? — Оскудица у учитељима). *Разни записи*. (За осуду. — „Толеранција“. — Карактеристично. — Закон за децу. — Мађари „раде“. — Прва циганска школа у Угарској. — Научни гечајеви у Јени). . . . . 125—128
- У 3 свесци.** *Крећане просветних друштва*. (Седма данска учител. скупштина.) *Личне вести*. († Сретен Т. Пашић управ. В. Ж. Школе) *Разне друге вести*. Међународни конгрес за школ. хигијену, Преглед оболелих учитељаца. — Похођење осн. школе у Сомбору. — Словенска узајамност. — Писменост у Индији. — Још један универзитет. . . . . 228—230
- У 4 свесци.** *Крећане учитељ. друштва*. Учитељско удружење у Енглеској). *Домаће вести* (Нови управитељ учител. школе. Вршиоци дужности надзорнице. — Српско педагошко друштво). — *Разни записи*. (Какав треба да

- буде школ. надзорник? — Х. Станкијевић о учитељима. — Чудновате школе. — Сувишан баласт. — Друштво за понемчавање Словена у Аустрији. — Освета. — Правила при читању. — Обавезна настава у Кини). . . . . 312—315
- У 5 свесци.** *Крећање просветних друштва.* (Два конгреса у Италији). *Лични гласови.* (Школ. надзорник за град Београд). *Домаће вести.* (Хиљадити састанак Просв. Савета. — Преглед оболелих учитељица. — Корак на боље — Умрли учитељи у 1909 години. — Учитељи пољопривредници). *Разни записи.* (Лепи примери рада приватне иницијативе. — Борба противу српских школа. — У добу милитаризма. — Једна интересантна парница. — Субвенција од 850 000 марака. — Једно упоређење.) 384—391
- У 6 свесци.** *Белешке.* (Пример за углед. — Преглед оболелих учитеља-ица. — Закон о установљењу муш. учит. школе у Неготину. — Из писма једног учитеља. — Добротвори школски у окр. тимочком. — Преглед одобрених школ. буџета за 1910 годину). . . . . 482—487
- У 7 и 8 свесци.** *Личне вести.* (Комисија за учитељски распоред. — Нови учитељи у Београду). *Домаће вести* (Београдска општина за школу и учитеље. — Предаја дипломе Учит. Удружења Општини Београдској. — Један уместан распис. — Једна исправка. — Реорганизација основних школа. — Прослава Доситија Обрадовића). 592—597
- У 9 свесци.** *Белешке.* (Мишљење Главног Одбора о издржавању школа. — Резолуција Космајског обласног учит. друштва. — Још један вел. добротвор. — Свештеник вел. шк. добротвор. — Учитељ — учитељски добротвор. — Како ће се вршити испити у осн. школама у овој години. — Идеје слободног васпитавања у Срба и Бугара. — Руски учит. дом. — О двадесетпетогодишњици ручног рада у руској школи. — Разлика у платама учитеља осн. школа бечких и берлинских). . . . . 687—693
- У 10 свесци.** *Крећање учит. друштва.* (Скупштина словеначких учит. друштва). *Домаће вести.* (План за пансионат Учит. Удружења. — Прва изложба срп. друштва за дечју психологију. — Распис да учитељи не воде књиж. трговину. — Измене у правилима за полагање учит. испита. — Конкурси за школ хигијену. — Школ. музеј у Лесковцу. — Упис глуво-неме деце. — Буквар на бакру. — Једна ружна појава). . . . . 781—786

Статистика.

- Бројно стање учитеља и учитељица у Србији по платама 128
- Бројни преглед учитеља и учитељица који су тражили окружне вароши или варошице на стечају 15 маја ове године 129

Бројно стање ђака у београд. основним школама у почетку 1909—10 године	391
---	-----

Учитељско Удружење.

Рад XXVI учит. скупштине	86
Говор председн. Учит. Удруж. г. Уроша Благојевића којим је отворио овогодишњу учит. скупштину	143
Рад Гл. Одбора Учит. Удружења	401
Апел Женске Учитељске Школе свршеним ученицама Женске Учитељске Школе	
Позив на прославу 25-годишњице Мих. М. Станојевића уред- ника „Учитеља“	

Исправке.

Косте Спасића	
Соф. Симића	

